

OBRAZAC
za dostavljanje komentara, primjedbi, prijedloga i sugestija na propis:

NACRT
ZAKON O KONCESIJAMA

Naputak za popunjavanje obrasca

*U koloni **Opća zapažanja** vezano za nacrt Zakon o koncesijama potrebno je upisati zapažanja vezana za radni materijal, koji se nalazi u procesu konsultacija i na koji vi dajete komentar. Ova zapažanja se mogu odnositi na potrebu donošenja propisa na koji dajete komentare, njegov odnos sa drugim propisima, redoslijed članaka u samom tekstu propisa i njihov eventualni drugačiji raspored, izostanak nekih važnih odredbi i slično.*

*U koloni **Pojedinačni komentari** na članke Zakona molimo upišite na koji konkretno članak i stavak se vaši komentari odnose. U okviru toga, potrebno za svaki taj članak ili stavak dati komentar, obrazloženje, odnosno razlog zbog čega se smatra da ponuđeno rješenje nije odgovarajuće, te eventualno koje su posljedice uslijed usvajanja ponuđenog teksta propisa. Također, potrebno je da u okvir prijedloga izmjene navedenog članaka ili stavka ponudite tekst tog članaka ili stavka, onako kako smatrate da isti treba glasiti.*

Ime i prezime osobe ili naziv organizacije koja daje komentare	Udruga Mladi za Kupres Udruga Attivo NGG Spasimo naš kraj KODD - Koalicija za Odgovornu Demokraciju i Dostojanstvo NGG Očuvajmo duvanjski kraj Udruženje građanki Grahovo Mladi Buškog blata Planinarsko ekološka udruga Stožer
Opća zapažanja	Radni materijal, Nacrt Zakona o koncesijama, zahtijeva hitnu i sveobuhvatnu reviziju kako bi se riješili ključni ustavnopravni izazovi (presuda Ustavnog suda FBiH U 12/07 i U 12/24) i osigurala usklađenost s pravnom stečevinom i standardima Europske unije (EU) u područjima transparentnosti, konkurencije i lokalne samouprave. Predložene izmjene usmjerene su na sljedeća ključna područja: 1. Usklađivanje s EU pravom definiranjem prijenosa operativnog rizika u konceptu koncesije (Direktiva 2014/23/EU). 2. Rješavanje ustavnopravnog spora davanjem stvarne moći lokalnoj samoupravi kroz obveznu suglasnost vijeća i transformaciju "šutnje uprave" u

	"uskratu suglasnosti". 3. Jačanje transparentnosti i neovisnosti uspostavom stalne i neovisne Komisije za koncesije (regulatorno tijelo) te uvođenjem obveznih antikorupcijskih mehanizama i javno dostupnog elektroničkog registra. 4. Prevenција zlouporaba uvođenjem zabrane fragmentacije projekata i strožom regulacijom samoinicijativnih ponuda. Iako smatramo da ovakav Nacrt ni u kojem slučaju ne može biti podloga za izradu kvalitetnog zakonskog prijedloga i potrebno ga je suštinski izmijeniti, na njega se predlaže ugradnja sljedećih pojedinačnih komentara i prijedloga koji, ukoliko se usvoje, mogu služiti kao podloga za suvisal Nacrt Zakona koji bi mogao i morao biti predmet ponovne javne rasprave. U skladu s našim dopisom koji smo vam poslali 22. listopada, mi ostajemo pri svome stajalištu da Vlada treba formirati međuresornu neovisnu stručnu radnu skupinu za izradu Zakona. U radnoj skupini nam trebaju stručnjaci iz oblasti financija, energetike, rudarstva i strojarstva, kao i oni koji razumiju ekološke rizike i pretpostavke koje trebaju biti stvorene da bi se osiguralo da specifične koncesije koje potencijalno mogu imati značajan negativan ili čak devastirajući utjecaj na okoliš. U popratnom dopisu koji šaljemo uz ove komentare smo još jednom detaljno obrazložili zašto je potrebno oformiti stručnu radnu skupinu. Ovdje ćemo navesti samo dva primjera: <i>U državama koje vode računa o svom stanovništvu, udaljenost malih vjetro turbina ne može biti manja od jednog kilometra zračne linije i udaljenost se povećava srazmjerno veličini turbina. Formula za izračunavanje udaljenosti je sljedeća:</i> <i>a) Ako je visina vjetroturbine veća od</i>
--	---

		<i>25 m, ali ne prelazi 50 m, minimalna udaljenost mora bit 1000 m (1 kilometar);</i> <i>b) Ako je visina vjetroturbine veća od 50 m, ali ne prelazi 100 m, minimalna udaljenost mora biti 1500 m (1,5 kilometara);</i> <i>c) Ako je visina vjetroturbine veća od 100 m, ali ne prelazi 150 m, minimalna udaljenost mora bit 2000 m (2 kilometra).</i> <i>d) Ako je visina vjetroturbine veća od 150 m, minimalna udaljenost mora bit 3000 m (3 kilometra). Visina vjetroturbine mjeri se od tla do vrha lopatice u najvišoj točki.</i> Na ovaj način je udaljenost definirana u Velikoj Britaniji koja je po jačini vjetra neusporedivo mirnije područje od naših krajeva. Dakle, pitanje koje ostaje stručnjacima je kako i po kojoj formuli ukalkulirati našu klimatsku stvarnost? Drugi primjer je puno kompleksnija problematika rudnika dolomita na Kupresu gdje su lokalno stanovništvo i lokalne razine vlasti dovedeni u zabludu prilikom proširenja koncesije. Koncesija je od strane Vlade predstavljena kao proširenje rudnika s ciljem proizvodnje građevinskog materijala, da bi se tek nekoliko godina poslije doznali stvarni razlozi proširenja koncesije. U zakon se trebaju ugraditi odredbe koje će spriječiti takvu vrstu manipulacije, bilo od strane investitora, bilo od strane institucija vlasti koje ne rade u interesu stanovništva.
Pojedinačni komentari		
Članak 3. st. ____	Komentar	Predlažemo da se u članak 3. proširi definicija pojma „Koncesija“ kako bi se zakon uskladio s osnovnim principima Direktive 2014/23/EU.
	Obrazloženje	Definicija riječi „Koncesija“, u svojoj jednostavnosti, ne pruža dovoljno jasnu distinkciju od ugovora o javnoj nabavi. U europskom pravu, ključni element koji

		razlikuje koncesiju od javne nabave je prijenos ekonomskog operativnog rizika s javnog tijela na koncesionara.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	“Koncesija” podrazumijeva pravo obavljanja gospodarskih djelatnosti korištenjem prirodnih bogatstava, dobara u općoj uporabi i obavljanja djelatnosti od općeg interesa, uz obavezno preuzimanje značajnog dijela operativnog rizika od strane koncesionara, u skladu s pravom Europske unije.
Članak 3. st. ____	Komentar	Predlaže se uvođenje nove definicije: „Studija o opravdanosti koncesije“ u članak 3.
	Obrazloženje	Budući da je u Članku 10. (st. 4.) Studija ekonomske opravdanosti proširena da obuhvaća i socijalnu i okolišnu opravdanost, nužno je da se ta nova, proširena definicija uvrsti u temeljni članak Zakona o definicijama, čime se osigurava pravna dosljednost.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U tekst članka 3. treba zamijeniti alineju koja glasi „Studija ekonomske opravdanosti“ u : „Studija o opravdanosti koncesije“ podrazumijeva sveobuhvatnu analizu koja obuhvaća obveznu procjenu ekonomske, socijalne i okolišne opravdanosti projekta, a služi kao temelj za utvrđivanje općeg interesa i donošenje Odluke o pristupanju dodjele koncesije.
Članak 3. st. ____	Komentar	Pojedini koncesijski ugovori su stari i po 15 godina. U vrijeme sklapanja tih ugovora okolnosti su bile bitno drugačije nego danas. Ugovorom je zauzeto prirodno bogatstvo i prostor, projekti se ne realiziraju i nitko nema koristi od istih osim eventualno koncesionari koji preprodaju ugovore.
	Obrazloženje	Veliki je broj razloga zašto se takvi ugovori moraju revidirati. Nužno je posebnim člankom zakona obratiti ovu temu. Zbog toga predlažemo uvođenje novog pojma u Zakon.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U tekst članka treba dodati novu alineju koja glasi: „Revizija postojećih koncesijskih ugovora“ podrazumijeva reviziju svih koncesijskih ugovora koji

		su stariji od 3 godine a još nisu stavljeni u funkciju.
Članak 4 st. ____	Komentar	Predlažemo dopunu članka 4. na način da se uvede obaveza transparentnog planiranja dodjele koncesija.
	Obrazloženje	Nedostaje eksplicitna zakonska obaveza za objavu planova koncesija, obavezne prethodne javne konzultacije, i predplaniranje kao što to propisuje EU praksa.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Nakon odlomka ... propisima o zaštiti životne sredine., dodaje se tekst: Vlada Hercegbosanske županije donosi srednjeročni i godišnji Plan koncesija, koji se objavljuje u 'Narodnim novinama HBŽ' i na službenoj mrežnoj stranici. Plan koncesija obavezno se podvrgava javnim konzultacijama i prethodnom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću. Općine predlažu projekte pogodne za koncesije. Planovi koncesija se mogu dopuniti prijedlozima gospodarskih društava. Koncesor objavljuje listu projekata na web-stranici. Plan sadrži privredne oblasti, vrstu koncesija, prihode, rashode i očekivanu korist. Godišnji plan se izrađuje u skladu sa srednjoročnim planom. Godišnji plan sadrži broj koncesija, vrstu, rokove, pravni osnov i procijenjene godišnje prihode od koncesija.
Članak 4 st. ____	Komentar	Nedostaje obvezni korak Procjene Javnih Potreba kao preduvjeta za ulazak projekta u Plan koncesija.
	Obrazloženje	Uvođenje Procjene javnih potreba osigurava da dodjela koncesije nije reaktivna (odgovor na privatni interes), već proaktivna (odgovor na verificiranu, stratešku javnu potrebu). Time se objektivizira i daje osnova za utvrđivanje Javnog interesa (Čl. 15a.) te se sprječava subvencioniranje nestrateških privatnih ideja.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 4. dodaje se novi članak 4a. koji glasi: Članak 4a. (Procjena Javnih Potreba) (1) Vlada Hercegbosanske županije je obavezna,

		prije uključivanja projekta u Plan koncesija, izraditi Procjenu Javnih Potreba (PJP) , koja analizira i kvantificira potrebe Županije za uslugom ili dobrom koje je predmet koncesije. (2) PJP mora usporediti model koncesije s alternativnim modelima isporuke usluga i mora biti podvrgnuta javnoj raspravi prije usvajanja Plana koncesija. (3) Samo projekti koji su utemeljeni na dokazanoj i verificiranoj javnoj potrebi mogu ući u srednjoročni i godišnji Plan koncesija.
Članak 4 st. ____	Komentar	Nedostaje detaljna definicija strateškog dokumenta Politika dodjele koncesija i mehanizam za njezino donošenje i obveznost.
	Obrazloženje	Uvođenje obvezujuće Politike koncesija osigurava da Županija proaktivno definira svoje strateške prioritete prije raspisivanja natječaja, čime se daje smjer investitorima i sprječava diskrecija Vlade u fazi pristupanja (Čl. 10.). Obvezno mišljenje lokalnih samouprava i javna objava Politike jačaju transparentnost i legitimitet.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 4a. (Procjena Javnih Potreba) dodaje se novi članak 4b. koji glasi: Članak 4b. (Politika dodjele koncesija – Strateški Dokument) (1) Vlada Hercegbosanske županije donosi Politiku dodjele koncesija kao obvezujući strateški dokument, na razdoblje od najmanje četiri (4) godine, a najduže deset (10) godina. (2) Politika mora obavezno sadržavati: a) Strateške ciljeve Županije i lokalne samouprave za korištenje resursa (npr. energetska tranzicija, zaštita vodnog dobra). b) Popis dobara i resursa koji su strateški prioriteti za dodjelu koncesije. c) Opće ekološke i socijalne standarde za koncesijske projekte. (3) Politiku dodjele koncesija Vlada donosi uz prethodno pribavljeno obavezno mišljenje općinskog/gradskog vijeća svake jedinice lokalne samouprave. (4) Politika se objavljuje u Službenom glasilu i na mrežnim stranicama Županije i njezina je objava preduvjet za donošenje godišnjeg Plana koncesija (Čl. 4.).

Članak 8 st. 1., 2. 3. i 4.	Komentar	Trajanje koncesije je neodređeno i potencijalno neusklađeno s načelom povrata investicije iz Direktive 2014/23/EU. Također, obnova ugovora bez novog postupka je u suprotnosti s temeljnim načelom konkurencije.
	Obrazloženje	Prema EU Direktivi 2014/23/EU, koncesija duža od pet godina mora biti ograničena na razdoblje u kojem koncesionar realno očekuje povrat ulaganja. Postojeće odredbe o proizvoljnom produženju roka i obnavljanju ugovora krše načela transparentnosti i jednakog tretmana te predstavljaju rizik od osporavanja ugovora. Vrijeme trajanja pripremnih radnji ne može se definirati van trajanja ugovora o koncesiji, jer se time potiču manipulacije sa višestrukim prijenosima koncesija. Koncesor u svom planu mora imati jasno razrađeno trajanje pripremnih radnji, te preuzeti rizik za njihovo izvršenje.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(1) Ugovor o koncesiji sklapa se na određeno vrijeme. (2) Davatelj koncesije određuje rok na koji se koncesija daje na način da taj rok ne ograničava tržišno natjecanje više nego što je to nužno kako bi se osigurala amortizacija stvarne vrijednosti ulaganja koncesionara i razuman povrat uloženog kapitala, istodobno uzimajući u obzir troškove i rizike koje koncesionar preuzima za vrijeme trajanja koncesije. (3) Rok na koji se daje koncesija utvrđuje se u okviru raspona određenih odredbama posebnih zakona. (4) Rok na koji je koncesija dana računa se od dana sklapanja ugovora o koncesiji, odnosno od dana stupanja na snagu ugovora o koncesiji, ako se taj dan razlikuje od dana sklapanja ugovora o koncesiji. (5) Ugovor o koncesiji se ne može obnoviti. Nakon isteka ugovorenog roka, koncesor je dužan provesti novi postupak dodjele koncesije.
Članak 9 st. 1	Komentar	Predlaže se izmjena Članka 9. Stavak 1, na način da se brišu točke 3. i 17.

	Obrazloženje	Briše se mogućnost davanja koncesija za male hidroelektrane snage do 5 MW radi usklađivanja sa Zakonom o električnoj energiji FBiH i zaštite okoliša. Također, briše se mogućnost davanja u koncesiju nedefiniranih resursa. Predmet koncesije mora biti zakonom određen.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Brisanje točke 3. i 17. te renumeracija točaka 4-16.
Članak 9 st.	Komentar	Nedostaje izričita lista dobara i resursa koji se, zbog svoje esencijalne ustavne ili vitalne funkcije, ni u kojem slučaju ne smiju dati u koncesiju.
	Obrazloženje	Ustavna praksa i propisi FBiH zahtijevaju zaštitu esencijalnih javnih službi (zdravstvo, obrazovanje) i vitalnih prirodnih dobara (pitka voda). Definiranje apsolutnih zabrana sprječava zloupotrebu i kršenje ustavnih jamstava. Time se izbjegava situacija u kojoj bi se vitalni javni resursi prepustili privatnom operateru na duže razdoblje.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza stavka (1) dodaje se novi stavak (2) koji glasi: (2) Predmet koncesije ne može biti: a) Izvori, akumulacije i sustavi za opskrbu stanovništva pitkom vodom, osim koncesije za sekundarne usluge koje ne utječu na kvalitetu i dostupnost pitke vode. b) Djelatnosti osnovnog obrazovanja i primarne zdravstvene zaštite. c) Dobra od općeg interesa čije je koncesioniranje izričito zabranjeno posebnim federalnim ili županijskim propisima. (3) (Renumeracija postojećih stavaka.)
Članak 10 st. 1	Komentar	Prijenos ovlasti za donošenje Odluke o pristupanju dodjele koncesije s Vlade na Skupštinu HBŽ.
	Obrazloženje	Odluka o dugoročnom raspolaganju prirodnim resursima i javnim dobrima predstavlja najviši oblik odluke i mora biti donesena od strane najvišeg predstavničkog tijela (Skupštine). Time se osigurava maksimalna demokratska kontrola, politička odgovornost i transparentnost nad izvršnom vlašću, te se daje najveći legitimitet postupku dodjele koncesije.

	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(1) Odluku o pristupanju provođenja procedure dodjele koncesije za određeno dobro donosi SKUPŠTINA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE na prijedlog Vlade Županije, u skladu sa iskazanim potrebama i godišnjim planom koncesija.
Članak 10 st. 2 i 3	Komentar	Odobrenje lokalne zajednice mora biti uvjetovano obaveznom javnom raspravom kako bi se stanovništvu pogođenog područja osiguralo pravo na donošenje informirane odluke (pravo na pristanak ili uskraćivanje pristanak). Također, dodaju se u članak 10 ili opcionalno novi članak odredbe strategije politike dodjele koncesija.
	Obrazloženje	Postojeći Članak 10. st. (3) (šutnja uprave znači suglasnost) direktno je suprotan presudi Ustavnog suda FBiH U 12/07 i krši prava lokalne samouprave. Nužno je uskladiti Zakon s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Aarhuškom konvencijom (pravo na sudjelovanje). Uvođenjem obavezne javne rasprave kao preduvjeta za odluku Vijeća osigurava se da je suglasnost utemeljena na <i>informiranoj</i> odluci stanovništva, a ne samo na odluci Vijeća. Također, se eliminira mogućnost nastavka postupka bez izričite lokalne suglasnosti ("šutnja" = uskratna suglasnost).
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(2) U slučajevima kada Skupština Hercegbosanske županije odlučuje o pristupanju dodjeli koncesije za određeno dobro i kada se to dobro nalazi u cijelosti ili pretežno na području jedne općine/grada, odnosno kada se posljedice dodjele koncesije odnose pretežno na tu općinu/grad, odluka iz stavka 1. ovog članka donosi se na prijedlog resornog ministra i uz prethodnu SUGLASNOST općinskog/gradskog vijeća (uz dvotrećinsku većinu svih vijećnika), koja se mora donijeti isključivo NAKON provedene obavezne Javne rasprave s pogođenim stanovništvom, sukladno propisima o sudjelovanju javnosti u pitanjima okoliša. Uz zahtjev za

		Suglasnost, resorno ministarstvo je obavezno dostaviti vijećima planove koncesionara, analizu troškova i koristi, te procjenu utjecaja na okoliš, infrastrukturu i zapošljavanje. (3) Ukoliko općinsko/gradsko vijeće lokalne zajednice ili organ kojeg vijeće odredi u roku od 90 dana, od dana zatražene suglasnosti, o tome ne odluči i ne obavijesti nadležno ministarstvo, smatra se da je suglasnost USKRAĆENA, te se postupak dodjele koncesije obustavlja i ne može se nastaviti bez nove inicijative i suglasnosti Vijeća.
Članak 10 st. 4	Komentar	Nedovoljno je da studija opravdanosti obuhvaća samo ekonomsku opravdanost. Nužno je u Studiju ugraditi i socijalne i okolišne kriterije.
	Obrazloženje	Studija, koja je temelj za proglašenje javnog interesa (preduvjet za koncesiju), mora biti sveobuhvatna. Uključivanjem socijalne i okolišne opravdanosti osigurava se da projekt nije isključivo komercijalnog karaktera i da zadovoljava načela održivog razvoja i zaštite okoliša.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Stavak (4) — mijenja se i glasi: "(4) Prije utvrđivanja prijedloga Odluke o pristupanju dodjele koncesije nadležno ministarstvo organizira izradu Studije o opravdanosti koncesije , koja obavezno obuhvaća ekonomsku, socijalnu i okolišnu opravdanost projekta. Studiju odobrava Vlada Županije, nakon što je podvrgnuta neovisnoj reviziji (sukladno Čl. 19. st. 4.) neovisnog stručnog tijela."
Članak 13 st.	Komentar	Predlaže se dopuna članka 13. novim stavcima koji će osigurati uključenost lokalne samouprave za cijelo vrijeme trajanja koncesije.
	Obrazloženje	Potpuno ignoriranje lokalne zajednice koja trpi posljedice koncesije je nedopustivo. Lokalna zajednica mora imati izravan uvid u tijek koncesijskog ugovora, pravo prigovora na izvještaje i pravne mehanizme zaštite svojih prava.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(3) Resorno ministarstvo dužno je najmanje jednom godišnje dostaviti izvještaj o realizaciji ugovora o koncesiji

		i općinskom/gradskom vijeću. (4) Izvještaj sadrži podatke o naplaćenim i raspodijeljenim naknadama, ekonomske, socijalne i okolišne efekte te stanje obaveza koncesionara. (5) Vijeće ima pravo razmatrati izvještaj i predlagati mjere Vladi županije. (6) Koncesionar je dužan najmanje jednom godišnje predstaviti svoje planove i izvještaje na sjednici vijeća.
Članak 14 st. ____	Komentar	Čl. 14. ne propisuje obvezu rješavanja imovinsko-pravnih odnosa prije pokretanja postupka dodjele koncesije, čime se stvara pravna nesigurnost i rizik za investitore. Predlaže se dodavanje novog članka iza članka 14., npr 14a.
	Obrazloženje	Obvezno utvrđivanje statusa vlasništva nekretnine prije raspisa natječaja smanjuje pravni rizik i sprječava preuranjenu eksproprijaciju, štiteći pravo na privatno vlasništvo.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 14. dodaje se novi članak 14a. koji glasi: „(1) Ugovorno tijelo, prije pokretanja postupka dodjele koncesije, obavezno je utvrditi status vlasništva nekretnine na kojoj će se zasnovati koncesija, u skladu s propisima o uređenju imovinsko-pravnih odnosa. (2) Utvrđivanje statusa vlasništva iz stava (1) može obuhvatiti pribavljanje suglasnosti vlasnika, zaključenje odgovarajućeg ugovora, ili upućivanje na postupke predviđene važećim propisima o eksproprijaciji, uz obavezno poštivanje prava na privatnu imovinu. (3) Ako je predmet koncesije nekretnina u državnom vlasništvu, ugovorno tijelo pribavlja mišljenje nadležnog pravobranilaštva, pri čemu mišljenje ne može zamijeniti suglasnost za raspolaganje, niti se njime može derogirati posebna nadležnost drugih razina vlasti u pogledu raspolaganja državnom imovinom. (4) Ova odredba ne može se tumačiti kao osnova za preuranjeno provođenje postupaka eksproprijacije prije donošenja odluke o dodjeli koncesije, niti kao prenošenje nadležnosti za raspolaganje državnom imovinom na

		ugovorno tijelo
Članak 14 st. (4)	Komentar	Kod podnošenja prijedloga za pristupanje dodjeli koncesije, predlagatelj treba dati kompletne tehničke podatke o opremi koja se planira ugraditi.
	Obrazloženje	Npr., ne može se isto tretirati snaga vjetro-turbine od 2 MW ili 6,6 MW. Ova druga je tehnički zahtjevnija i puno veći ima utjecaj na okoliš. Ima druge standarde udaljenosti od naselja, ima znatno veću buku, itd. Projekti ove veličine moraju imati mjerenja vjetra od 12 do 36 mjeseci. Obavezna je detaljna Ekološka studija o sezonskim istraživanjima biodiverziteta.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U članku 14. st. (4) [Prijedlog sadrži osobito] dodaje se: - kompletne tehničke podatke o opremi koja se planira ugraditi
Članak 14 st. ____	Komentar	Nedostaje izričita zabrana fragmentacije (umjetnog dijeljenja) projekata koncesije. Iza članka 14. dodaje se novi članak 14b.
	Obrazloženje	Fragmentacija projekata često se koristi za zaobilaženje zakonskih obveza (npr. obvezne procjene utjecaja na okoliš). Uvođenje zabrane jača integritet sustava i sprječava zlouporabe.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 14. dodaje se novi članak 14b. koji glasi: (1) Zabranjeno je dijeliti jedan projekt na više manjih projekata s ciljem zaobilaženja obveza utvrđenih ovim Zakonom ili posebnim propisima. (2) Ako se na istom prostoru ili u istom prirodnom resursu planira više povezanih projekata, koncesor i resorno ministarstvo dužni su ih razmatrati kao jedinstveni projekt u pogledu javnog interesa, procjene ekonomske opravdanosti i procjene utjecaja na okoliš. (3) U slučaju sumnje na fragmentaciju, Komisija za koncesije provodi postupak provjere i donosi obvezujuće mišljenje. (4) Postupci dodjele koncesija koji su provedeni protivno stavku (1) ovoga članka ništavni su.

Članak 15 st.1	Komentar	Usklađivanje nadležnosti Skupštine s obvezom utvrđivanja uvjeta.
	Obrazloženje	Dosadašnja Odluka o pristupanju (Čl. 15.) postaje isključivo formalni akt Skupštine.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 15. stavak (1) mijenja se i glasi: (1) Odluku o pristupanju dodjele koncesije donosi SKUPŠTINA ŽUPANIJE HBŽ na prijedlog Vlade, prema srednjoročnom i godišnjem planu, uz suglasnost Općinskog vijeća.
Članak 15 st. ____	Komentar	Nacrt ne propisuje objektivne kriterije za utvrđivanje javnog interesa, ostavljajući tu procjenu subjektivnoj odluci. Predlaže se dodavanje novog članka iza članka 15., npr 15a.
	Obrazloženje	Jasan skup kriterija (utjecaj na okoliš, lokalni razvoj, pravedna raspodjela koristi) objektivizira proces utvrđivanja javnog interesa i usklađuje ga s načelom transparentnosti.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 15. dodaje se novi članak 15a. koji glasi: (1) Postojanje javnog interesa za dodjelu koncesije utvrđuje se na temelju kriterija propisanih uredbom koju donosi Vlada na prijedlog resornog ministarstva. (2) Kriteriji obavezno obuhvaćaju: utjecaj na okoliš, doprinos lokalnom razvoju i zapošljavanju, usklađenost sa strateškim dokumentima i pravednu raspodjelu koristi. (3) Odluka o utvrđivanju javnog interesa javno se objavljuje zajedno s pripadajućim elaboratima i studijama.
Članak 15 st. ____	Komentar	Predlažemo dopunu članka 15. na način da određuje slučajeve u kojima u zahvatu koncesijskog polja postoje nekretnine koje su privatno vlasništvo.
	Obrazloženje	Odluka o pristupaju dodjeli koncesije ne može se donijeti ukoliko u zahvatu koncesijskog polja postoje nekretnine koje su privatno vlasništvo. Zaštita privatnih vlasničkih prava je ustavom zajamčena, što znači da je nitko nema pravo ograničavati. Eksproprijacija privatnog vlasništva (zemljišta, nekretnina itd.) može provoditi samo za javne infrastrukturne projekte i javne projekte koje

		implementiraju javna poduzeća, kako i propisuje članak 6. Zakona o eksproprijaciji FBiH.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 15. dodaje se novi članak 15b. koji glasi: (1) Zabranjeno je dodijeliti koncesiju ukoliko u koncesijskom polju postoje nekretnine u privatnom vlasništvu.
Članak 16 st. ____	Komentar	Članak 17. propisuje Samoinicijativnu ponudu kao ravnopravan postupak Javnom pozivu, čime se narušava načelo konkurencije
	Obrazloženje	Jača se načelo konkurencije i transparentnosti propisivanjem da se koncesije dodjeljuju isključivo putem javnog poziva. Izuzeci su mogući samo uz strogo obrazloženu odluku Vlade i suglasnost Skupštine.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U članku 16. dodaje se novi stavak:(3) Koncesija se može dodijeliti isključivo putem postupka javnog poziva. Izuzeci su dopušteni samo u slučajevima izričito predviđenim ovim Zakonom, uz obrazloženu odluku Vlade i prethodnu suglasnost Skupštine Hercegbosanske županije.
Članak 19 st. 4	Komentar	Sukladno novoj terminologiji (Studija o opravdanosti koncesije, Čl. 3.) Članak 19. st. 4. , Studije (ako ih radi ponuditelj) trebaju biti podložne neovisnoj reviziji kako bi se osigurala objektivnost i spriječilo pogodovanje.
	Obrazloženje	Uvođenje obvezne neovisne revizije studije jača integritet postupka i transparentnost.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Stavak (4) mijenja se i glasi: "(4) U slučaju da koncesor nije izradio Studiju o opravdanosti koncesije, nadležno tijelo može zahtijevati da javni poziv uključuje obvezu ponuđača da izradi Studiju o opravdanosti koncesije , koja obavezno sadrži procjene u cilju zaštite okoliša, socijalnih i lokalnih ekonomskih učinaka. Ovu Studiju revidira nezavisno stručno tijelo imenovano od strane Vlade, kako bi se osigurala objektivnost i spriječilo pogodovanje."
Članak 22 st. 2	Komentar	U Članku 22. st. 2. nedostaje izričita obveza dostavljanja bankarske garancije za saniranje ekoloških incidenata i

		rekultivaciju nakon završetka eksploatacije
	Obrazloženje	Bankarska garancija je nužna radi zaštite javnog interesa i proračuna. Osigurava da Županija raspolaže dovoljnim financijskim sredstvima za sanaciju štete i rekultivaciju terena, čak i u slučaju nelikvidnosti ili bankrota koncesionara. To je standardna praksa u koncesijama za eksploataciju prirodnih resursa.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U Članak 22. stavak (2) iza točke (i) dodaje se nova točka (j) koja glasi: "j) obveza dostavljanja neopozive bankarske garancije za osiguranje obveza sanacije i rekultivacije, utvrđujući njezin iznos i rokove aktivacije, a minimalno za pokrivanje procijenjenih troškova ekološke sanacije i rekultivacije terena po isteku koncesije.
Članak 22 st. 2	Komentar	S obzirom da bankarska garancija ne pokriva troškove sanacije uslijed inflacije i rasta cijena uvodi se i dodatna zaštita javnog proračuna od dugoročnih ekoloških rizika.
	Obrazloženje	Uvođenje Indeksiranog Ekološkog Garancijskog Fonda (IEGF) , financiranog od Koncesionara, nužno je za zaštitu javnog interesa i proračuna od troškova rekultivacije koji se protežu na desetke godina. Taj indeksirani fond osigurava stvarna sredstva za sanaciju, čak i u slučaju propasti Koncesionara.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U Članak 22. stavak (2) iza točke (j) dodaje se nova točka (k) koja glasi: " k) obveza Koncesionara da izdvaja postotak stalne koncesijske naknade u Indeksirani Ekološki Garancijski Fond (IEGF) HBŽ , čiji je cilj pokrivanje troškova sanacije i rekultivacije. Iznos izdvojen u fond se obavezno indeksira sukladno Pravilniku o utvrđivanju koncesijske naknade. Fondom upravlja Komisija za koncesije (Čl. 27.).
Članak 25 st.	Komentar	Postupak samoinicijativnih ponuda (prijedloga) u Nacrtu je netransparentan jer ne uključuje obavezan javni poziv za sve zainteresirane i ne traži mišljenje lokalne samouprave.

	Obrazloženje	U skladu s načelom konkurencije i transparentnosti (Direktiva 2014/23/EU), ponuda privatnog subjekta mora biti podvrgnuta javnom pozivu uz obaveznu procjenu javnog interesa i mišljenje lokalne samouprave.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 25. – Samoinicijativne ponude mijenja se i glasi: „(1) U slučaju da ponuditelj podnese samoinicijativnu ponudu, resorno ministarstvo je dužno: a) zatražiti obavezno mišljenje ili suglasnost općinskog/gradskog vijeća pogođene lokalne zajednice, i b) provesti procjenu postojanja javnog interesa u skladu s kriterijima utvrđenim uredbom Vlade Hercegbosanske županije. (2) Procjena javnog interesa obavezno uključuje analizu utjecaja na okoliš, lokalni gospodarski razvoj, infrastrukturu i zapošljavanje, te usklađenost s politikom dodjele koncesija. (3) Uz zahtjev za mišljenje lokalne samouprave dostavljaju se planovi koncesionara, analiza koristi i rizika, te preliminarna procjena utjecaja na okoliš i zajednicu. (4) Samoinicijativna ponuda se može prihvatiti samo ako je javni interes potvrđen u postupku iz stavka (1) točka b). (5) Prihvaćanje samoinicijativno podnesenog prijedloga služi isključivo kao osnova za donošenje Odluke o pristupanju dodjele koncesije koju donosi Skupština HBŽ, ali ne može se smatrati dodjelom koncesije. Nakon odobrenja prijedloga, Koncesor je dužan provesti postupak dodjele putem Javnog poziva (Javnog nadmetanja), u skladu s Člankom 17. ovoga Zakona. Pravo na ugovor stječe najpovoljniji ponuđač u postupku nadmetanja. (6) Ako u postupku Javnog poziva, koji je pokrenut na temelju samoinicijativnog prijedloga, ponuda inicijatora ne bude odabrana kao najpovoljnija, najpovoljniji ponuđač (budući Koncesionar) dužan je inicijatoru nadoknaditi stvarne i dokumentirane

		troškove izrade Studije i elaborata, u iznosu koji ne prelazi 1% procijenjene vrijednosti investicije. (7) Nadležno tijelo je dužno, u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona, donijeti Uputstvo o procjeni javnog interesa koje propisuje metodologiju procjene."
Članak 27 st. _	Komentar	Nadležnost: Zamjena postojećeg Povjerenstva za koncesije (koje imenuje Vlada) s neovisnom, stalnom Komisijom za koncesije HBŽ, koju imenuje Skupština.
	Obrazloženje	Uspostava Komisije za koncesije kao stalnog i neovisnog regulatornog tijela koje imenuje Skupština (mandat 5 godina) osigurava neovisnost, stručnost, transparentnost i depolitizaciju procesa, što je EU standard za regulatore.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 27., stavak (1) i (2) mijenjaju se i glase: Članak 27. (Komisija za koncesije Hercegbosanske županije): (1) Osniva se Komisija za koncesije Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Komisija) kao stalno i nezavisno regulatorno tijelo. Komisija provodi postupke dodjele koncesija, vrši nadzor nad provedbom ugovora, te obavlja druge poslove propisane ovim zakonom. (2) Komisija ima sedam (7) članova, uključujući predsjednika i zamjenika. Komisiju imenuje i razrješava Skupština Hercegbosanske županije na prijedlog Vlade Županije nakon provedenog Javnog natječaja.
Članak 27 st. _	Komentar	Sastav komisije: Uvođenje tzv. "kliznog člana" iz lokalne zajednice u sastav Komisije, te reguliranje transparentnosti i nadzora.
	Obrazloženje	Klizni član (ad hoc član) osigurava da lokalna samouprava ima direktnog predstavnika i punopravno pravo glasa samo u procesu odlučivanja o projektima koji se tiču resursa na njihovoj teritoriji. Ovo štiti ustavno zajamčenu autonomiju lokalne samouprave (Presuda U 12/07).
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(5) Članovi Komisije imenuju se uzimajući u obzir njihovu stručnost iz područja prava, ekonomije, tehničkih znanosti, prostornog uređenja i zaštite

		okoliša. Pri imenovanju članova vodi se računa o rodnoj ravnoteži, te se najmanje jedan član bira iz reda predstavnika nevladinih organizacija (NGO). (6) U sastav Komisije, kao privremeni član s pravom glasa, uključuje se i predstavnik općine/grada na čijem se području nalazi predmet koncesije (Klizni član), i to isključivo za potrebe odlučivanja o toj koncesiji. Kliznog člana imenuje nadležno općinsko/gradsko vijeće.
Članak 27 st. _	Komentar	Mandat i Nadzor: Mandat se postavlja na 5 godina radi neovisnosti, te se uvodi obvezni vanjski nadzor.
	Obrazloženje	Dugi mandat (5 godina) osigurava neovisnost, a godišnji nadzor neovisnog revizora sprječava financijsku zlouporabu unutar Komisije. Pravo NGO i građana na prijavu nepravilnosti osigurava vanjsku kontrolu (Aarhuška konvencija).
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(3) Mandat Komisije traje pet (5) godina, uz mogućnost jednoga ponovnog izbora. (4) Rad Komisije podliježe godišnjem nadzoru neovisnog revizorskog tijela koje imenuje Skupština Hercegbosanske županije, a izvještaji o poslovanju objavljuju se na mrežnoj stranici. (7) Građani i organizacije civilnog društva (NGO) imaju pravo podnijeti Komisiji prijavu nepravilnosti i prigovora vezanih uz postupke dodjele koncesija.
Članak 27 st. _	Komentar	Transparentnost i naknada: Objava svih akata u kratkom roku i reguliranje naknade iz koncesijske naknade.
	Obrazloženje	Transparentnost mora biti hitna – 7 dana za objavu svih akata. Financiranje iz koncesijske naknade osigurava da Komisija ne opterećuje osnovni proračun.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	(8) Komisija je dužna objaviti sve svoje zapisnike, odluke, ocjene, kriterije i preporuke na mrežnoj stranici unutar 7 dana od dana usvajanja. (9) Naknada za rad Komisije osigurava se iz sredstava koncesijske naknade. <i>(Preostali stavci o kvorumu, tajniku, sukobu interesa i kaznenoj odgovornosti se renumeriraju i zadržavaju.)</i>

Članak 27 st. _	Komentar	Sukladno gore navedenom, cijeli članak 27. se mijenja
	Obrazloženje	Sukladno gore navedenom, cijeli članak 27. se mijenja
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 27. mijenja se i glasi: (1) Osniva se Komisija za koncesije Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu: Komisija) kao stalno i nezavisno regulatorno tijelo. Komisija provodi postupke dodjele koncesija, vrši nadzor nad provedbom ugovora, te obavlja druge poslove propisane ovim zakonom. (2) Komisija ima sedam (7) članova, uključujući predsjednika i zamjenika. Komisiju imenuje i razrješava Skupština Hercegbosanske županije na prijedlog Vlade Županije nakon provedenog Javnog natječaja. (3) Mandat Komisije traje pet (5) godina, uz mogućnost jednoga ponovnog izbora. (4) Rad Komisije podliježe godišnjem nadzoru neovisnog revizorskog tijela koje imenuje Skupština Hercegbosanske županije, a izvještaji o poslovanju objavljuju se na mrežnoj stranici. (5) Članovi Komisije imenuju se uzimajući u obzir njihovu stručnost iz područja prava, ekonomije, tehničkih znanosti, prostornog uređenja i zaštite okoliša. Pri imenovanju članova vodi se računa o rodnoj ravnoteži, te se najmanje jedan član bira iz reda predstavnika nevladinih organizacija (NGO). (6) U sastav Komisije, kao privremeni član s pravom glasa, uključuje se i predstavnik općine/grada na čijem se području nalazi predmet koncesije (Klizni član), i to isključivo za potrebe odlučivanja o toj koncesiji. Kliznog člana imenuje nadležno općinsko/gradsko vijeće. (7) Građani i organizacije civilnog društva (NGO) imaju pravo podnijeti Komisiji prijavu nepravilnosti i prigovora vezanih uz postupke dodjele koncesija. (8) Komisija je dužna objaviti sve svoje zapisnike, odluke, ocjene, kriterije i preporuke na mrežnoj stranici unutar 7 dana od dana usvajanja.

		(9) Naknada za rad Komisije osigurava se iz sredstava koncesijske naknade. (10) Povjerenstvo odlučuje natpolovičnom većinom glasova članova Povjerenstva. Korum za neometan rad postoji ukoliko je nazočno pet (5) članova od ukupnog broja članova Povjerenstva. (11) Povjerenstvo ima tajnika Povjerenstva kojeg na prijedlog Ministarstva gospodarstva imenuje Povjerenstvo. (12) Tajnik Povjerenstva obavlja stručne i tehničke poslove za Povjerenstvo. (13) Osoba koja je pravomoćno osuđena zbog kaznenog djela protiv imovine, gospodarstva, ustavnog poretka, zlorabe službene ili druge odgovorne dužnosti ne može biti imenovana za člana Povjerenstva. (14) Član Povjerenstva ne smije imati izravnih ili neizravnih interesa u bilo kakvoj aktivnosti koji bi doveli do sukoba osobnih interesa s njihovim službenim dužnostima. (15) Član Povjerenstva ne smije obnašati političku funkciju.
Članak 30 st.	Komentar	Nedostaje izričita obveza detaljnog obrazlaganja načina ocjene kriterija i razloga za odbijanje ponuda u prijedlogu odluke o izboru koncesionara.
	Obrazloženje	Obrazloženje je temelj transparentnosti postupka dodjele koncesije. Detaljno navođenje načina ocjene i razloga odbijanja ponuda (uključujući one koje su financijski nepovoljnije) omogućuje pravnu kontrolu, smanjuje prostor za diskreciju i štiti načelo jednakog tretmana.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3) koji glasi: (3) Prijedlog odluke o izboru koncesionara mora sadržavati detaljno obrazloženje o načinu ocjene svih kriterija (uključujući socijalne, ekološke i financijske kriterije) i razloge za odbijanje ponuda koje nisu odabrane kao najpovoljnije.
Članak 31 st.	Komentar	Cijeli članak se briše i zamjenjuje novim tekstom radi usklađivanja nadležnosti i uloge Komisije za koncesije (Čl. 27.) te

		prijenosa ovlasti konačne odluke na Skupštinu (Čl. 10.).
	Obrazloženje	Osigurava se da je Skupština HBŽ najviše tijelo koje donosi konačnu odluku o raspolaganju resursima, čime se proces demokratski legitimira. Uvodi se Komisija (kao stručno tijelo) kao provoditelj postupka, te se fiksira obveza donošenja podzakonskih akata i rokova, što jača pravnu sigurnost.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Briše se predloženi tekst Članka 31. i predlaže novi Članak 31. koji glasi: Članak 31. (Postupak i odluka o utvrđivanju koncesionara) (1) Resorno ministarstvo organizira izradu Studije opravdanosti i zaštite okoliša i zajedno sa Prethodnom suglasnošću Općinskog vijeća dostavlja Koncesoru (Vladi) na razmatranje i davanje mišljenja i Prijedloga za donošenje odluke prema Skupštini Županije. (2) Skupština HBŽ donosi Odluku o pristupanju dodjeli koncesije, odnosno konačnu Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača. (3) Komisija za koncesije Hercegbosanske županije (Čl. 27.) priprema tekst Javnog poziva i provodi kompletan postupak Javnog nadmetanja. (4) Postupak Javnog nadmetanja započinje objavom Javnog poziva u Službenim novinama i još najmanje jednom dnevnom tisku sa prostora FBiH, web-stranici Koncesora i Općine. (5) Postupak dodjele koncesije završava konačnošću Odluke Skupštine HBŽ o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili poništenjem postupka. (6) Pravilnik o javnom pozivu i provedbi nadmetanja donosi resorno ministarstvo u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona. (7) Rok za okončanje postupka Javnog nadmetanja ne može biti dulji od 90 dana (120 dana za međunarodni javni poziv), računajući od dana objave Javnog poziva.
Članak 32 st. (1)	Komentar	Sadržaj odluke o koncesiji nije definiran sa svim bitnim elementima.
	Obrazloženje	U odluci o dodjeli koncesije, kao i u budućem ugovoru o koncesiji, mora biti

		određen i rok početka radova. Također, treba propisati pravne posljedice u slučaju da Koncesionar ne pristupi realizaciji ugovora o određenom roku (usp. „Komentar: čl. 38“). Npr., ukoliko koncesionar ne pristupi izgradnji objekta u roku od 6 mjeseci od dana potpisa ugovora, ugovor se smatra raskinutim. S aspekta javnog interesa, besmisleno je da se na realizaciju ugovora čeka neodređeno vrijeme. Na isti način treba definirati i dinamiku rokova za završetka radova. Također, odluka o dodjeli koncesije je upravni akt koji mora sadržavati sve obvezne elemente, uključujući pouku o pravnom lijeku. Izričito navođenje prava na uvid u dokumentaciju i obrazloženje smanjuje prostor za diskreciju i omogućuje odbijenim ponuditeljima da efikasno iskoriste pravo na žalbu.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U Članak 32. st. (1) [Odluka o dodjeli koncesije sadrži osobito] dodaje se: - vremenski plan realizacije ugovora, podložan mehanizmima za sankcioniranje -odluka o izboru koncesionara uključuje rok za žalbu, pravo na uvid u dokumente i obrazloženje odluke te obavijest o pravnom lijeku.
Članak 32 st. (2)	Komentar	Objava Odluke o dodjeli koncesije samo u "Narodnim novinama HBŽ" nije dovoljna za osiguranje maksimalne javne obaviještenosti, u skladu s načelima transparentnosti.
	Obrazloženje	Aarhuška konvencija i načela dobre uprave nalažu široku dostupnost informacija. Obveza proširene objave na web stranicama Vlade, Skupštine, lokalne samouprave (Općine) i u registrima koncesija osigurava maksimalnu vidljivost i omogućuje građanima i NGO-ima (Čl. 27.) da prate postupak.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Stavak (2) mijenja se i glasi: (2) Odluka o dodjeli koncesije objavljuje se u "Narodnim novinama HBŽ", a obavezno i na web stranicama Skupštine i Vlade Županije, pogođene općine/grada te u Registrima ugovora o koncesijama

		Županije i Općine.
Članak 38 st. ____	Komentar	Predlažemo dopunu članka 38, stavkom 4. sa uvođenjem obveze Koncesionara da registrira poslovnu jedinicu u općini na čijem području obavlja djelatnost iskorištavanja prirodnih resursa.
	Obrazloženje	Analiza pokazuje da Nacrt Zakona o koncesijama, zadržava fiskalnu nepravdičnost koja lokalne samouprave stavlja u nepovoljnu financijsku poziciju. Predložena izmjena, koja uvodi obvezu registracije Poslovne Jedinice na mjestu eksploatacije prirodnog resursa, predstavlja jedini održiv, proporcionalan i fiskalno učinkovit način za: 1. Osiguravanje kompenzacije za negativne eksternalije koje snosi lokalna zajednica. 2. Harmonizaciju obveza koncesionara s principom oporezivanja dobiti na njenom izvoru. 3. Jačanje financijske autonomije lokalne samouprave u skladu s ustavnim načelima.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U članak 38. dodaje se stavak (4): "Ako je koncesija dodijeljena za iskorištavanje prirodnih resursa, Koncesionar je dužan, prije početka eksploatacije prirodnog resursa, osnovati podružnicu ili registrirati poslovnu jedinicu u sudskom registru na području lokalne samouprave u kojoj se nalazi primarno mjesto eksploatacije. Za potrebe alokacije poreza na dobit i prireza, ukupna dobit ostvarena isključivo eksploatacijom predmetnog resursa smatrat će se prihodima ostvarenim putem te Poslovne Jedinice. Ova obveza je sastavni dio ugovora o koncesiji."
Članak 38 st. _	Komentar	Postojeće odredbe o koncesijskoj naknadi (Čl. 38. i Čl. 57.) ne osiguravaju sudjelovanje lokalne samouprave u određivanju iznosa naknade niti uvođenje mehanizma za sankcioniranje neaktivnih koncesija (naknada za neaktivnost).
	Obrazloženje	Koncesijska naknada se mora odrediti transparentno i uz sudjelovanje lokalne

		zajednice koja snosi teret eksploatacije (Čl. 10.). Također, kako bi se spriječila spekulativna dodjela koncesija gdje koncesionar drži pravo bez eksploatacije čekajući investitora, nužno je uvesti Naknadu za neaktivnost. Ta naknada mora biti proporcionalna prihodu koji se očekivao da će biti ostvaren.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 38. dodaje se novi članak 38a. koji glasi: "Članak 38a. (Elementi koncesijske naknade i Naknada za neaktivnost) (1) Koncesijska naknada sastoji se od jednokratne naknade za dodijeljeno pravo, stalne naknade za korištenje i varijabilne naknade (ovisno o količini, prihodu ili dobiti) (2) Vlada će propisati minimalne i maksimalne iznose koncesijskih naknada, vodeći računa o vrsti i vrijednosti koncesije, uz obavezno pribavljanje mišljenja pogođene Jedinice lokalne samouprave prije donošenja uredbe. (3) Naknada za neaktivnost. Ako Koncesionar ne započne ili ne nastavi s obavljanjem koncesijske djelatnosti dulje od šest mjeseci nakon ugovorenog roka, dužan je platiti posebnu Naknadu za neaktivnost. Visina ove naknade utvrđuje se ugovorom o koncesiji, pri čemu minimalni iznos ne smije biti manji od iznosa stalne koncesijske naknade koja bi bila plaćena u razdoblju neaktivnosti. Ova se naknada alocira u cijelosti lokalnoj samoupravi gdje se nalazi predmet koncesije."
Članak 38 st. (1) tč. 16.	Komentar	Ova točka propisuje vrijeme i način predaje objekata i postrojenja nakon prestanka ugovora o koncesiji, a što je vrlo neodređeno.
	Obrazloženje	Prvo, u ugovoru o koncesiji treba navesti da u skladu sa Zakonom o koncesijama (čl. 46) danom prekida koncesije sredstva iz okvira predmeta koncesije postaju vlasništvo Županije odnosno lokalne zajednice. Drugo, važno je ugovoriti da Koncesor-Vlada može odlučiti da ustupa sredstva iz okvira koncesije Koncesionaru te da je isti dužan iste preuzeti i sanirati koncesijsko polje. Odluku je nužno dostaviti

		Koncesionaru u roku od 15 dana od dana prestanka ugovora o koncesiji.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	16. vremenu i načinu predaje objekta, postrojenja ili pogona i stanju u kome se mora predati objekt. U skladu sa Zakonom o koncesijama (čl. 46) danom prekida koncesije sredstva iz okvira predmeta koncesije postaju vlasništvo Županije odnosno lokalne zajednice. Koncesor može odlučiti da ustupa sredstva iz okvira koncesije Koncesionaru te da je isti dužan iste preuzeti i sanirati koncesijsko polje. Odluku je nužno dostaviti Koncesionaru u roku od 15 dana od dana prestanka ugovora o koncesiji.
Članak 40 st. _	Komentar	Nedostaje rigorozan mehanizam za kontrolu naknadnih materijalnih izmjena Ugovora o koncesiji (Aneks ugovora), čime se izigravaju uvjeti natječaja.
	Obrazloženje	Rizik korupcije često se realizira kroz anekse koji mijenjaju ekonomsku ravnotežu, produžavaju rok ili značajno mijenjaju opseg projekta. Uvođenje Anti-Aneks Mehanizma unutar sekcije o Ugovoru o koncesiji (Čl. 37.-46.) osigurava da se rigorozni uvjeti postignuti natječajem ne derogiraju i da su lokalna samouprava i Komisija uključeni u svaku materijalnu promjenu.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 40. dodaje se novi članak 40a. koji glasi: Članak 40a. (Materijalne izmjene ugovora) (1) Materijalnom izmjenom ugovora (Aneksom) smatra se svaka promjena roka trajanja koncesije, povećanje opsega investicije za više od 5% izvorne vrijednosti, promjena financijskih uvjeta ili promjena predmeta koncesije. (2) Materijalna izmjena dopuštena je samo ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti: a) Obvezna javna objava nacрта Aneksa uz rok za konzultacije od minimalno 30 dana. b) Obvezno pribavljanje neovisnog mišljenja Komisije za koncesije (Čl. 27.) o ekonomskoj opravdanosti izmjene. c) Ponovna, izričita suglasnost općinskog/gradskog vijeća, ako se

		izmjena odnosi na ključne elemente lokalne samouprave (lokacija, opseg, okoliš). d) Izmjena ne dovodi do narušavanja načela konkurencije i jednakog tretmana u odnosu na inicijalni Javni poziv.
Članak 43 st. _	Komentar	Postojeći Registar ugovora je preuzak u svom opsegu i nije dovoljno javno dostupan.
	Obrazloženje	Proširenje sadržaja Registra na sve ključne akte (odluke, godišnja izvješća, raskide) te obveza javne dostupnosti bez ograničenja u elektroničkom obliku, osigurava maksimalnu transparentnost u skladu s EU ciljevima e-uprave.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 43. mijenja se i glasi: „(1) Ministarstvo financija vodi jedinstveni registar svih zaključenih ugovora o koncesiji, odluka o dodjeli koncesija, godišnjih izvještaja koncesionara i odluka o raskidu ugovora. (2) Sve općine i gradovi vode registre svih zaključenih ugovora o koncesiji, odluka o dodjeli koncesija, godišnjih izvještaja koncesionara i odluka o raskidu ugovora koje se nalaze na području te općine/grada. (3) Registar je javno dostupan u elektroničkom obliku, bez ograničenja, na službenoj mrežnoj stranici Vlade Hercegbosanske županije.“
Članak 44 st. _	Komentar	Između Članka 44. i članka 45. treba dodati novi članak, npr. 44.a koji će definirati reviziju postojećih ugovora. Obzirom da se zakon mijenja nakon 17. godina, mnogi postojeći ugovori su zastarjeli. Okolnosti su se promijenile posebno kada je u pitanju tehnologija i iskustva u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora.
	Obrazloženje	Ugovori stari po petnaest i više godina su jako uopćeni. Ni na koji način ne obvezuju investitora da realizira investiciju. Često su ovi ugovori nakon desetljeća neaktivnosti predmet preprodaje gdje enormnu dobit ostvari samo koncesor koji je ugovor prodao. Revizija postojećih ugovora treba definirati i poseban parafiskalni namet kojim bi se primoralo investitore,

		vlasnike postojećih koncesijskih ugovora starijih od 7 godina, da pokrenu investicijski ciklus ili odustanu od Ugovora i na taj način oslobode prirodno bogatstvo i prostor koji su zauzeli. Način provedbe revizije treba definirati posebnim podzakonskim aktom koji bi se usvojio uz učešće javnosti. Parafiskalni namet se treba definirati uz koordinaciju sa ministarstvom financija HBŽ na način da se izmjene postojeći propisi koji definiraju prihode proračuna. Ostali članci se pomiču za jedan redni broj.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 44.a (Revizija postojećih koncesijskih ugovora) Revizija postojećih koncesijskih ugovora podrazumijeva sveobuhvatnu analizu postojećih koncesijskih ugovora koji su stariji od 7 godina i još nije počelo korištenje prirodnog bogatstva po ugovoru, te se na osnovu njih ne naplaćuje koncesijska naknada. Ugovori će biti redefinirani sukladno odredbama ovog zakona. Definirat će se novi rokovi, nova koncesijska naknada, obveze i prava koncesora i koncesionara. Ministarstvo će posebnom uredbom definirati proces revizije ugovora. Uredba će definirati i posebnu naknadu koju će koncesionari plaćati koncesoru za period od 7. godine od potpisa koncesijskog ugovora do početka korištenja prirodnog bogatstva koje je predmet koncesije. Uredba će biti usvojena uz učešće javnosti.
Članak 45 st. (2)	Komentar	Ovim čl. omogućuje se nakon isteka roka propisanog ugovorom produženje koncesije bez javnog ili pozivnog natječaja. Ovakvom odredbom omogućava se Vladi da sama odlučuje o korištenju javnog dobra odnosno da sama odlučuje o javnom interesu.
	Obrazloženje	Nedopušteno je i suprotno načelima javnog interesa da samo jedan organ uprave (pa bila to i Vlada), odlučuje o tome što je javni interes.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 45 st. (2) mijenja se i glasi: „O produženju ugovora o koncesiji

		neophodno je primarno izraditi izvještaje o dotadašnjim rezultatima realizacije ugovora o koncesiji te ocjenu javnog interesa potvrditi odlukama Županijske skupštine i odlukama lokalne zajednice.“
Članak 45 st. (3)	Komentar	Stavak 3. koji regulira otkup (eksproprijaciju) u općem interesu mora biti preciziran da Koncesionar prima naknadu koja pokriva isključivo neamortiziranu vrijednost investicije, a ne očekivanu dobit.
	Obrazloženje	Kod otkupa koncesije, Koncesionar ne smije biti oštećen za profit koji bi ostvario u budućnosti, već samo za stvarnu vrijednost svoje investicije. To osigurava zaštitu javnog proračuna.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Stavak (3) mijenja se i glasi: "(3) Koncesijski odnos može prestati otkupom koncesije od strane Koncesora, kad je to predviđeno ugovorom o koncesiji, a izuzetno ako to nalaže opći interes. Otkup koncesije vrši se pod uvjetima i na način utvrđen propisima o eksproprijaciji i uvjetima utvrđenim ugovorom o koncesiji, pri čemu Koncesionar ima pravo na naknadu koja ne može prelaziti neamortiziranu vrijednost stvarnih i dokumentiranih ulaganja u projekt, bez prava na naknadu izgubljene dobiti."
Članak 50 st. _	Komentar	Uvjeti za prijenos koncesije su nedovoljno precizirani, što ostavlja prostor za špekulacije i prijenos prije nego što je koncesionar ispunio minimalne obveze ulaganja.
	Obrazloženje	Uvođenje obveze ostvarenja minimalnog postotka investicije (30%) i postojanje opravdanih razloga sprječava zlouporabe i osigurava stabilnost ugovora.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	"(3) Prijenos koncesije moguć je samo ako je koncesionar ostvario najmanje 30% ugovorene investicije. (4) Odlukom o prijenosu koncesije utvrđuje se i obaveza plaćanja naknade, osim u slučaju nasljeđivanja ili statusne promjene. (5) Razlozi za prijenos moraju biti opravdani poslovni, financijski ili organizacijski razlozi."

Članak 50 st. _	Komentar	Uvjeti za prijenos koncesije moraju biti striktno povezani s ispunjenjem obveza iz novih mehanizama za sankcioniranje neaktivnosti, kako bi se spriječila preprodaja neaktivnih, starih koncesija.
	Obrazloženje	Uvođenje ovog stavka osigurava da se prijenos ne može izvršiti za ugovore koji su identificirani kao problematični i neaktivni (Čl. 44.), sve dok Koncesionar ne plati poseban parafiskalni namet (Naknadu za neaktivnost , Čl. 38.a) ili ne dovede ugovor u red kroz Reviziju. Time se eliminira špekulacija pravima.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza stavka (5) dodaje se novi stavak (6) koji glasi: (6) Prijenos koncesije za ugovore koji su predmet Revizije postojećih koncesijskih ugovora (Članak 44.) nije dopušten, sve dok se postupak Revizije ne okonča i dok Koncesionar u cijelosti ne izmiri sve dospjele obveze prema Zakonu i ugovoru, uključujući Naknadu za neaktivnost (Članak 38.a).
Članak 53 st. 2	Komentar	Odredba o naknadi stvarne štete Koncesionaru u slučaju ograničenja opsega koncesije nije dovoljno precizna.
	Obrazloženje	Uvođenje riječi "opravdano" osigurava da se naknada štete isplaćuje samo kada je stvarna šteta uistinu utemeljena, čime se štiti javni proračun od neutemeljenih zahtjeva.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U članku 53. stavak (2) iza riječi "naknadu stvarne štete" dodaje se riječ "opravdano".
Članak 56.st.	Komentar	Postojeći tekst je nedovoljan jer ne definira obveznu strukturu koncesijske naknade za sve vrste koncesija (rudarstvo, vode, turizam, EE).
	Obrazloženje	Po uzoru na strukturalna rješenja u RS Zakonu i općoj praksi, naknada mora biti definirana kao trodjelna, što je nužno za transparentno računovodstvo i sprječavanje zloupotrebe ugovaranja isključivo jednokratne naknade.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 56. mijenja se i glasi: (1) Za dobivenu koncesiju plaća se koncesijska naknada koja se sastoji od jednokratne naknade za dodijeljeno pravo, stalne naknade za korištenje i varijabilne naknade (ovisno o količini, prihodu ili dobiti), a sukladno Odluci o pristupanju

		dodjeli koncesije i ugovoru o koncesiji. (2) Naknada obavezno uključuje i Naknadu za neaktivnost u slučajevima propisanim ovim Zakonom (Čl. 38a.).
Članak 57.st.	Komentar	Opći kriteriji za određivanje naknada su neodređeni. Nedostaje izričita obveza uključivanja lokalne zajednice u proces utvrđivanja visine naknade za SVE resurse.
	Obrazloženje	Kriteriji za sve koncesije moraju biti objektivizirani i utvrđeni Uredbom, čime se lokalnoj samoupravi (koji ostvaruje dio prihoda) daje stvarna uloga u predlaganju visine naknade. Visinu naknada za pojedino dobro predlaže Općina/grad , a konačnu odluku donosi Skupština.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 57. mijenja se i glasi: (1) Koncesijska naknada se određuje u zavisnosti od vrste, kvalitete, odnosno kategorije, količine, namjene i tržišne cijene prirodnog bogatstva ili dobra u općoj uporabi, odnosno u zavisnosti od vrste djelatnosti, tržišnih uvjeta poslovanja, roka trajanja koncesije, ugovorenog rizika i očekivane dobiti (profita). (2) Visinu naknade za pojedino dobro predlaže Općina/grad na čijem se području nalazi određeno dobro, a Odluku o visini naknade za sve koncesije donosi Skupština HBŽ-e na prijedlog Vlade HBŽ-e.
Članak 57.st.	Komentar	Nakon članka 57. potrebno je dodati nove članke koji će definirati minimalne iznose svih naknada iz članka 56.
	Obrazloženje	Zakon također treba definirati minimalne naknade. Do konačne naknade doći će se u postupku javnog nadmetanja, gdje će dodatni iznos koji će ponuditi investitor biti jedan od kriterija za dodjelu koncesije.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Članak 57.a na dalje, ovisno o broju resursa za koji se propisuju iznosi minimalnih naknada.
Novi članci iza članka 57.	Komentar	NA PRIMJERU RESURSA ELEKTRIČNE ENERGIJE, DAJE SE PRIJEDLOG DEFINIRANJA POJEDINIH NAKNADA KOJI SE

		ANALOGNO PRIMJENJUJE NA SVE DRUGE RESURSE OVISNO O NJIHOVOJ KOLIČINI, OBNOVLJIVOSTI, TRŽIŠNOJ VRIJEDNOSTI I SLIČNO: Zakon mora štititi i interese lokalnog stanovništva, a ne samo investitora. Naknada za korištenje prirodnih resursa treba biti pravedna i usklađena s ostalim zemljama koje prepoznaju i cijene vrijednost svojih resursa. Budući da investicije u proizvodnju električne energije imaju izrazito devastirajući učinak na krajolik, ne generiraju radna mjesta, te imaju vrlo nepovoljan efekat na turizam i poljoprivredu, zakon treba definirati minimalnu koncesijsku naknadu za prirodno bogatstvo koje se koristi za proizvodnju električne energije. Ta koncesijska naknada treba biti obračunata kao postotak od prosječne tržišne vrijednosti za svaki proizvedeni kilovat električne energije, a koja će se obračunavati kvartalno. Zakon također treba definirati i minimalnu naknadu koja se plaća mjesnim zajednicama na čijem zemljištu (ili tzv. katastarskoj općini) se nalazi zona koncesije. Do konačne naknade doći će se u postupku javnog nadmetanja, gdje će dodatni iznos koji će ponuditi investitor biti jedan od kriterija za dodjelu koncesije.
	Obrazloženje	U našem prijedlogu za minimalnu koncesijsku naknadu rukovodili smo se primjerom uobičajene prakse u Njemačkoj. Budući da je Bosna i Hercegovina već na neki način porezna oaza s jako niskom stopom poreza na dobit od 10%, dok taj isti porez u Njemačkoj iznosi 35%, te da je cijena rada ovdje daleko manja nego u razvijenim zemljama, investitori su već na taj način u značajnoj prednosti i nema nikakve logike da im se zemlja iznajmljuje po tarifama koje su mizerne u odnosu na uređene i funkcionalne demokracije.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Novi članak vezan na naknade za EE glasi:

		1) Minimalna koncesijska naknada za korištenje prirodnog bogatstva za proizvodnju električne energije iznosi 15% tržišne vrijednosti za svaki proizvedeni kW električne energije. 2) Koncesionar plaća posebnu naknadu lokalnoj zajednici, mjesnoj zajednici, selima ili naseljima u čijoj katastarskoj općini se nalazi koncesijsko polje. 3) Posebna naknada neće biti manja od 1,5% tržišne vrijednosti za svaki proizvedeni kW električne energije. Konačna naknada proizići će iz postupka javnog nadmetanja, gdje će dodatni iznos koji će ponuditi investitor biti jedan od kriterija za dodjelu koncesije.
Novi članci iza članka 57.	Komentar	NA PRIMJERU RESURSA ELEKTRIČNE ENERGIJE, DAJE SE PRIJEDLOG DEFINIRANJA POJEDINIH NAKNADA KOJI SE ANALOGNO PRIMJENJUJE NA SVE DRUGE RESURSE OVISNO O NJIHOVOJ KOLIČINI, OBNOVLJIVOSTI, TRŽIŠNOJ VRIJEDNOSTI I SLIČNO: Ovim člankom treba definirati minimalnu fiksnu koncesijsku naknadu za koncesijske ugovore vezane za obnovljive izvore energije.
	Obrazloženje	Projekti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora u pravilu zauzimaju jako puno prostora, imaju izrazito mal broj uposlenih u odnosu na prihod i dobit koji ostvaruju te osim koncesijske naknade i eventualno posebne naknade lokalnoj zajednici ničim ne doprinose razvoju gospodarstva lokalne zajednice na duži period. Fiksna koncesijska naknada je standard u EU kojim se štiti koncesor od moguće situacije u kojoj će koncesionar iz bilo kojih razloga prestati sa radom u periodu trajanja koncesijskog ugovora. Uzmimo za primjer vjetropark Ivovik. Vlada i ostale institucije su omogućile koncesionaru da obavlja djelatnost, prostor je zauzet i okoliš trajno izmijenjen. Ukoliko EU ili neka druga organizacija uvede sankcije Kini kojom će biti onemogućen vlasnik vjetroparka da uvozi rezervne dijelove ili

		drugu opremu te zbog toga prestane s proizvodnjom koncesor će automatski ostati bez koncesijske naknade. Zbog sličnih situacija logično je da postoji fiksna koncesijska naknada kojom će se koncesionar zaštititi od eventualnog gubitka prihoda u budućnosti zbog scenarija na koje nije mogao utjecati niti je doprinio da bi koncesor prestao sa proizvodnjom. Prirodno dobro je trajno dano u dugogodišnju koncesiju, logično je da postoji i fiksna koncesijska naknada. Fiksna koncesijska naknada treba biti definirana posebnim pravilnikom koji će biti usvojen uz sudjelovanje javnosti. Svi postojeći ugovori o koncesiji, koji se odnose na obnovljive izvore energije, trebaju aneksom ugovora sukladno pravilniku definirati fiksnu koncesijsku naknadu.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Dodaje se stavak članak koji glasi: Fiksna koncesijska naknada se određuje za sve ugovore kojima je predmet koncesije obnovljivi izvor za proizvodnju električne energije. Visina fiksne koncesijske naknade je minimalno 20.000 BAM po MW instalirane snage vjetroelektrane ili 8.000 BAM po MW priključne snage fotonaponske elektrane. Način obračuna će biti definiran posebnim pravilnikom koji će biti usvojen uz sudjelovanje javnosti.
Članak 58 st. _	Komentar	Nedostaje izričito definiranje mehanizma uspostave Namjenskog fonda za lokalni razvoj unutar lokalne samouprave (Local Development Fund).
	Obrazloženje	Uvođenje obveznog Namjenskog fonda (po uzoru na District Mineral Foundation Trust u drugim zemljama) osigurava da se posebne naknade (uključujući Naknadu za neaktivnost, Čl. 38a.) zaista koriste za sanaciju štete i razvoj lokalne infrastrukture na pogođenom području, umjesto da se troše za opće proračunske svrhe. Time se implementira načelo društvene pravednosti.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 58. dodaje se novi članak 58a. koji glasi: Članak 58a. (Namjenski fond za lokalni razvoj) (1) Svaka lokalna samouprava na čijem se

		području nalazi predmet koncesije osniva Namjenski fond za lokalni razvoj , kojim upravlja Općinsko/Gradsko vijeće. (2) Sredstva prikupljena kroz Naknadu za neaktivnost (Čl. 38a.) i Posebnu naknadu lokalnoj zajednici (Čl. 56. st. 4.) izravno se alociraju u ovaj Fond. (3) Sredstva Fonda koriste se isključivo za sanaciju okolišne štete, ulaganje u lokalnu infrastrukturu i kompenzaciju negativnih eksternalija nastalih koncesionom djelatnošću, sukladno posebnom pravilniku lokalne samouprave.
Članak 63 i 64 st. _	Komentar	Nadzor nad financijskim obavezama ugovora o koncesiji vrši Ministarstvo financija, što nije dostatno jer isto nije kapacitirano da prati sve nadzore.
	Obrazloženje	Zbog ekonomske i svake druge sigurnosti, Ministarstvo financija treba pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora o financijskom stanju Koncesionara.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U članak 63 dodaje se st.: „(3) Pribavljanje provjere rada i poslovanja koncesionara vrši se angažiranjem neovisnog Revizora.“
Članak 65 st. _	Komentar	U zakonu nedostaju izričite antikorupcijske odredbe i mehanizmi za sankcioniranje kršenja integriteta.
	Obrazloženje	Obvezna primjena antikorupcijskih mehanizama (sukob interesa, zabrana pregovaranja) i mogućnost poništavanja ugovora u slučaju kršenja ključni su za jačanje integriteta javne uprave.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 65. dodaje se novi članak 65a. koji glasi: "(1) U postupcima dodjele koncesija obavezno se primjenjuju antikorupcijski mehanizmi, uključujući obavezu objave svih relevantnih informacija, prijavu sukoba interesa i zabranu pregovaranja mimo propisanih procedura. (2) Kršenje odredbi iz stavka 1. ovoga članka predstavlja osnov za poništavanje ugovora o koncesiji."
Članak 65 st. _	Komentar	Nedostaje izričita klauzula koja regulira odnos i hijerarhiju Zakona o koncesijama (Lex Generalis) u odnosu na specijalne, sektorske propise (Lex Specialis).

	Obrazloženje	Uspostavljanje principa Lex Specialis Derogat Legi Generali (Specijalni zakon derogira opći) jača pravnu sigurnost. Odredbe o zaštiti okoliša i vodnom dobru moraju imati prioritet nad općim odredbama Zakona o koncesijama, čime se sprječava da koncesija zaobiđe strože ekološke zahtjeve.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Iza članka 65a. dodaje se novi članak 65b. koji glasi: Članak 65b. (Odnos prema drugim propisima - Lex Specialis) (1) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na sva koncesijska pitanja ukoliko posebnim zakonima nije drugačije određeno. (2) U slučaju neusklađenosti između ovoga Zakona i odredbi drugih sektorskih propisa koji uređuju korištenje prirodnog bogatstva, zaštitu okoliša, vodno dobro ili prostorno uređenje (Lex Specialis), primjenjuju se strože odredbe sektorskog propisa. (3) Zabranjeno je tumačenje ovoga Zakona koje bi omogućilo zaobilaženje, derogiranje ili smanjivanje standarda zaštite okoliša, vodnog dobra ili prostornog planiranja propisanih drugim, posebnim zakonima.
Članak 67 st. _	Komentar	Cijeli postojeći tekst članka 67. se briše i zamjenjuje novim, cjelovitim člankom. Time se osigurava pravna sanacija ništavnih ugovora sklopljenih suprotno Presudi Ustavnog suda FBiH U 12/07 i uspostavlja se mehanizam revizije i moratorija .
	Obrazloženje	Uvođenje obvezne revizije i privremenog moratorija je ključni mehanizam zaštite javnog interesa. Time se sprječava automatska legalizacija ništavnih ugovora i osigurava da Županija ne nastavi gubiti prihod od nelegalnih ili neaktivnih koncesija (Revizija inaktivnih ugovora). Usklađivanje zahtijeva da tijelo za reviziju imenuje Skupština , a ne Ministarstvo.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	Briše se predloženi tekst Članka 67. i predlaže novi Članak 67. koji glasi: Članak 67. (Revizija postojećih koncesija i privremeni moratorij) (1)

		Radi zaštite javnog interesa, osiguranja zakonitosti i usklađivanja koncesijskih odnosa s odredbama ovog zakona, provodi se revizija svih važećih koncesijskih ugovora zaključenih do dana stupanja na snagu ovog zakona. (2) Reviziju iz stava (1) ovog člana provodi Komisija za reviziju koncesija, koju rješenjem imenuje Skupština Hercegbosanske Županije. Komisiju čine predstavnici Ministarstva gospodarstva, Ministarstva financija, tijela nadležnog za zaštitu okoliša, te obavezno po jedan predstavnik jedinica lokalne samouprave, i najmanje jedan pravni i jedan ekonomski stručnjak. (3) Komisija ima zadatak provjeriti: a) zakonitost postupka dodjele koncesije, posebno u pogledu pribavljanja suglasnosti lokalne samouprave; b) ispunjavanje ugovornih obaveza od strane koncesionara; c) usklađenost koncesijskih aktivnosti s propisima o zaštiti okoliša i javnom interesu; d) postojanje zakonskog osnova za dodjelu koncesije. (4) U postupak revizije obavezno se uključuje zainteresirana javnost, i to putem: a) tematskih sjednica koje organizira Komisija; b) javnih konzultacija o preliminarnim nalazima revizije; c) objavljivanja izvještaja o reviziji na službenoj web stranici Županije, uz mogućnost dostavljanja pisanih komentara. (5) Do okončanja postupka revizije iz ovog članka, a najduže 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, uvodi se privremeni moratorij na produženje i prijenos svih koncesijskih ugovora obuhvaćenih revizijom, te na početak korištenja resursa i realizaciju investicija za sve ugovore koji još nisu stavljeni u funkciju (operativni rad). (6) Nadležno ministarstvo će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi listu koncesijskih ugovora obuhvaćenih moratorijem i dostaviti je Komisiji za reviziju. (7) Ako se u postupku revizije utvrdi da je
--	--	---

		koncesijski ugovor zaključen suprotno zakonu, Komisija podnosi preporuku nadležnom tijelu za donošenje rješenja o ništavosti ugovora i obavještava nadležno tužiteljstvo ukoliko postoje elementi nezakonitog postupanja. (8) Način rada Komisije, kriteriji i postupak revizije, uključujući način učešća javnosti, detaljnije se uređuju pravilnikom koji donosi nadležno ministarstvo u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
Novi članak	Komentar	Općina nema instrumente za pokretanje revizije ili raskida ugovora kada koncesionar nanosi štetu lokalnoj zajednici.
	Obrazloženje	Daje se pravno sredstvo lokalnoj samoupravi da zaštiti svoje interese i resurse kada koncesionar krši obveze ili uzrokuje štetu, osnažujući njihovu autonomiju.
	Prijedlog izmjene teksta spomenutog članka	U zakon se dodaje novi članak koji glasi: (1) Općina/grad ima pravo zahtijevati reviziju ili izmjenu ugovora o koncesiji ako koncesionar krši uvjete ili nanosi štetu lokalnoj zajednici. (2) U takvim slučajevima, općinsko/gradsko vijeće može podnijeti inicijativu za raskid ili izmjenu ugovora Vijeću za koncesije županije.